

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 400 Lei. — Șase luni 200 Lei. — Trei luni 100 Lei. — Pentru străinătate un an 800 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marțea și Vineră

Prețul inserțiunilor: un șir mic 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul corespunzător.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrierile nefranca se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Jubileul profesorului Dumitru Comșa

Cuvântarea Arhimandritului Dr. VASILE STAN, la ședința festivă organizată în 26 Oct. de Academia Teologică și Școala Normală „Andrei Șaguna”.

Doamnelor și Domnilor!

Iubită tinerime școlară!

Profesorii din Sibiu au hotărât, să sărbătorească astăzi pe veteranul lor coleg **Dumitru Comșa**, din prilejul preafieric al împlinirii anului al 80-lea de existență și al alegerii sale ca membru de onoare al Academiei române.

În seria serbărilor, această ședință festivă a fost cedată Academiei teologice și Școlii normale „Andrei Șaguna”, unde pe vremuri, când aceste două instituții de cultură trăiau împreună, sărbătoritul nostru a funcționat ca profesor 35 de ani. Iar mie, care i-am fost și elev și coleg la seminar, mi-s-a făcut onoare, să fiu chemat a ține cuvântarea ocazională.

Mulțumind dlor colegi pentru această însărcinare onorifică, voi încerca să satisfac după puterile mele dorința lor.

Îmi dau însă perfect de bine seama, ce greu e-te, să vorbești despre fapte omenesti în fața unei asistențe atât de distinse, nu ca un simplu cronicar numai, ci căutând să pătrunzi în intimitatea gândurilor și simțirilor, care au produs fapta; analizând ideea cu cortegiul ei de stări sufletești, emoționale și volitionale, care au fost prezente la nașterea ei. Îmi dau seama de această greutate, mai ales când mă gândesc, că însuș făptuitorul, care a trăit aievea toate emoțiile creațiilor sale, este de față și îmi poate controla exactitatea spuselor. Veți înțelege deci rezerva și cămățul, ce trebuie să-mi impun vorbelor.

Deaceia voi înfățișa mai ales crâmpene din viața activă fără astâmpăr a sărbătoritului nostru coleg; crâmpene însă, care prinse din defilarea năvalnică a faptelor, mi-se pare vor caracteriza mai pregnant, mai complet, omul cu însușirile alese sufletești, cu personalitatea sa, în mediul nostru ardelenesc.

Onorat public! Când în toamna anului 1893 am venit la Sibiu întâia oară, ca elev al Seminarului „Andreian”, lumea românească din fosta Ungarie, și mai ales Sibiu, cuibul vechilor Tribuniști, erau într-o agitație înfrigurată, care uneori dela sentimentul rațional de dăruie rezistență în fața șovinismului unguresc, brutal și nedrept, se potența până la delirul entuziasmului național. În acea vreme se desfășura punctul culminant din acțiunea unei

epopei eroice din viața politică a neamului nostru din Ardeal.

Împăratul din Viena refuzase să primească delegația românilor, cari îi aduceau Memorandul cu plângerile drepte în contra nedreptăților ungurești, iar guvernul și societatea ungurească pornise o vajnică prigoană împotriva delegaților memorandiști, identificați cu neamul românesc, și mai ales împotriva fruntașilor din comitetul central al partidului național.

Elvii seminarului erau cucerăți de înfrigurarea generală, doar între fruntași luati la goană de unguri, acolo erau și doi profesori ai lor, regretatul Daniil Barcianu și sărbătoritul nostru, dl **Dumitru Comșa**.

Epopeea eroică, cea mai frumoasă și mai fecundă în simțiri mari românești, în istoria luptelor politice ale românilor din Ardeal, după eroismul omeric al Craiului muntilor apuseni în 1848, îmbrățișază mai bine de un deceniu.

Mi-ar plăcea, dacă aș putea reinvia, mai ales pentru tineretul din această sală, viziunea acelor vremuri de credințe mari, de sbucium, de înțelepciune bătrânească și de nobil avânt tineresc pentru conservarea neamului și a bunurilor sale culturale. Aș fi de altfel în nota zilei, pentru că concad cu activitatea politică a profesorului **Dumitru Comșa** și martiriul său politic nu poate fi înțeles, decât în cadrul acelor vremuri cu centru de manifestare Sibiu.

Pornesc dela întâia conferință națională din Sibiu dela 1881, atât pentru că este începutul unei serii de conferințe naționale la Sibiu, până la disolvarea voluntară a partidului național român de către guvernul unguresc, cât și din motivul, că în această conferință întâlnim cu rol activ întâia oară pe sărbătoritul nostru de astăzi.

Această conferință națională este a **unirii**, a unirii tuturor românilor din regatul ungur. Românii din principatul de odinioară al Ardealului încă cu mulți ani înainte se puseseră în rezistență pasivă față de viața parlamentară ungurească din cauza legilor excepționale pentru Ardeal, pe când românii din părțile ungurene participau la viața politică, deși reprezentanții lor se simțeau tot mai strămtoși în parlamentul unguresc.

La conferința dela Sibiu sunt chemați delegații tuturor românilor, ardeleni și ungureni, și toți recunosc necesitatea

de a se uni, de a-și împreuna și organiza puterile pentru apărarea drepturilor și intereselor politice, economice, și mai ales naționale și culturale, mai mult deconșiderate de unguri. Pentru românii din Transilvania se recunoaște necesitatea rezistenței pasive față de legislațiunea din Budapesta, iar pentru românii din părțile ungurene oportunitatea, de a participa la alegeri și la viața parlamentară.

Cu această ocaziune se statorește și programul partidului cu punctul I. recăstigare a autonomiei Ardealului, un punct, la care chiar și când ne-am văzut uniți între granițele noastre etnice, se pare că numai cu regrete s'au putut hoări să renunțe unii reprezentanți mai habotnici ai partidului. Celelalte puncte ale programului cuprind gravaminele din trecut cunoscute ale noastre, cum erau: introducerea limbii române în administrație și justiție în ținuturile locuite de români, numirea de funcționari români, revizuirea legii despre egală îndrăptare a naționalităților în favoarea acestora, eluparea și susținerea autonomiei bisericilor și școlilor naționale, sufragiul universal și lupta contra tendințelor de maghiarizare.

Ungurii voesc să paralizaze acțiunea partidului național român, pornită din această conferință, încercând o defecțiune în rândurile românilor, prin înființarea unui partid moderat român, care se și constituie în 1884 pe baza dreptului public unguresc și a constituției ungare, dar acest partid nesimpatizat rămâne anemic, fără să poată exercita influință asupra masselor românești, grupate strâns în jurul steagului partidului național.

Cu cât crește intoleranța maghiară față de orice manifestare românească, cu atât românii își manifestă mai cu îndrăzneală sentimentele naționale, pretutindeni și la toate ocaziile. Volociilor puternicului ministru ungur, Tisza Calman, zdrobitorul de naționalități români răspund cu înființarea „Tribunei” în Sibiu, o fortăreață neînfrântă a luptelor noastre naționale. Și între fondatorii ei, în același an când s'a constituit și partidul moderat (1894), este și dl **Dumitru Comșa**.

Violențele de tot felul, ce se fac neamului românesc și instituțiilor sale culturale de guvernul unguresc, precum și atrocitățile electorale, contribuie, ca deja a treia conferință națională din Sibiu (1887) să extindă rezistența pasivă și asupra părților ungurene și să dădă a aduce la cunoștința coronei, prin un *memoria* prezentat de o delegație, aceasta atitudine a poporului român și motivele ei.

Din această conferință a răsarit deci ideea memorandumului.

Nimic nu ilustrează mai puternic situația politică strâmtorată a românilor, ca episodul generalului Traian Doda, idolul bănașenilor, care singur putuse pătrunde în dieta ungurească, să reprezinte 3 milioane de români. Dar ca o protestare pentru aceste alegeri neomenești, Traian Doda aduce la cunoștința alegătorilor săi printr'un manifest, că nu intră în dieta ungurească. Pentru manifestul său eroic, care era o protestare demnă în contra opresiunii ungurești, viteazul și bătrânul general e târât în procese politice și amărât până la moarte.

Până la a patra conferință națională la Sibiu (1890) memorandumul cu înșirarea nedreptăților ce se fac românilor de unguri este gata. N'a fost însă prezentat Tronului din motive de oportunitate, ca prin această faptă politică să nu se mai îngreuneze situația destul de grea. Comitetul central se vede îndemnat să ceară conferinței din 1890, chiar pe motivul acesta, să-i aprobe punctul de vedere, ceea ce se și face.

Dar conferința din 1890 este importantă din alte considerațiuni pentru *enunțările* ce le face. Cum lupta de rezistență a românilor se intensifică și se lărgeste, conferința caută aliați, se adresează către toate naționalitățile din monarhia Austro-Ungară, invitându-le să se declare solidare cu postulatele românilor, care sunt și ale lor. Se accentuează sentimentul de coeziune națională, când se enunță, că suntem membri ai marelui familii române de 11 milioane și tindem la dezvoltarea materială și culturală a românimii și la scutirea neamului nostru de toate influențele straine. Ba conferința își spune cu vântul și în politica externă, când da expresiune dorinței de a se menține raporturi bune pe teren politic cu România, iar această țintă nu se poate ajunge, câtă vreme dăinuiește nemulțumirea românilor de aici.

Onorat public! Românii așteptau mare lucru dela prezenta Memorandumului, de aceea crește nemulțumirea pentru neprezentarea lui, cu atât mai vădit, că parlamentul unguresc votează legi, în care românii văd pe bună dreptate adevărate dezastre pentru cultura lor națională, ba chiar atentate la familia română, cum este legea azilelor de copii.

Ziarul «Tribuna» îndreaptă tot mai multe atacuri împotriva comitetului național, acuzându-l, că nu desvoaltă destulă activitate. Atacurile erau aprobate, poate chiar inspirate de unii membri ai comitetului, de aceea se face apel la conferința națională din 1892 (a cincea), care decretază cu mare însoflete subterană neamănată a Memorandumului la Tron. De astădată în comitetul central este ales și dl *Dumitru Comșa*.

Comitetul stabilind textul definitiv al Memorandumului, hotărăște să-l prezinte împăratului prin o delegație numeroasă, care se întrunește în Viena la 28 Mai 1892.

X Dar delegația nu e primită în audiență. Memorandumul a fost predat cancelariei de cabinet în plic sigilat. Aceasta, sigilat, nedesfăcut și *necetii*, l-a trimis guvernului unguresc, care tot *necetii* îl înmânează președintelui comitetului național.

Eșecul plângerii la Tron, ultimul for constituțional, la care puteau apela românii contra nedreptăților ungurești, a făcut desigur să se cline tradiționala cre-

dință strămoșească în feteșul dela Viena, ceea ce definitiv n'a fost nici un rău național.

Memorandumul, tipărit în 4 limbi și împărțit după prezentare în mii de exemplare, a făcut o impresie uriașă, atât în țară, cât și în străinătate. Ziarele mari europene au scris despre el și despre suferințele românilor din Ungaria cu multă simpatie. Această atitudine europeană era o lovitură grea pentru orgoliul unguresc. Furia societății maghiare se deslanșează în demonstrații, insulte și atentate în contra delegaților dela Viena, pecând poporul român de pretutindenea îi îmbrățișază cu entuziasmul său înflăcărat și îi încarcă de aderențe, felicitări și flori. Guvernul unguresc, la unison cu societatea maghiară, ordonează confiscarea Memorandumului, pune în urmărire pe membrii comitetului central pentru delict de agitație în contra legilor fundamentale ale Ungariei și atacarea lor și pentru răspândirea Memorandumului.

În atmosfera aceasta încărcată de sentimente atât de contrare, la Sibiu se adună românii în a șasea conferință națională, în Iulie 1893, ultima din perioada eroicului romantism politic, dar și cea mai strălucită și impresionantă, prin participarea doamnelor și domnișoarelor române la luptele politice ale soților și părinților.

Această conferință se identifică întru toate cu comitetul său central, al cărui prim secretar era acum sărbătoritul nostru, dl *Dumitru Comșa*. Aprobă cu vie satisfacție activitatea comitetului în chestia Memorandumului, declară de al său Memorandumul depus în cancelaria împăratului la Viena și protestează cu vehemență în contra urmărilor judecătorești și a prigonirii reprezentanților săi.

Dar aceste proteste nu împiedică desfășurarea celebrului proces al Memorandumului, a cărui pertractare se începe la 7 Mai 1894 în Cluj, cu o asistență de peste 2000 români din toate straturile societății și ține până la 25 Mai. Ascultarea inculpațiilor se face după un tipic specific unguresc, care revoltă pe apărători, îi face să renunțe la apărare, și să se depărteze.

Acuzații, de toți 16 membri din comitetul central-național, între ei și dl *Dumitru Comșa*, declară, că iau răspunderea solidară pentru Memorandum, pentru cuprinsul și răspândirea lui. Ba mai mult, pășesc ei ca acuzatori față de unguri, declarând procesul ca izvorât din exclusivismul de rasă al ungurilor și ca o răsunare, pentru că nu se pot desvinovați pentru nedreptățile seculare făcute neamului românesc.

«Ceea ce se discută aici, domnilor — spuneau acuzații prin rostul președintelui lor — este înșăși existența poporului român. Existența unui popor însă nu se discută, se afirmă. De aceea nu ne e în gând să venim înaintea Dvoastră să dovedim, că avem dreptul la existență. Într-o asemenea chestiune nu ne putem apăra în fața Dvoastră; nu putem decât să acuzăm în fața lumii civilizate sistemul asupritor, care tinde să ne răpească ceea ce un popor are mai scump: legea și limba. De aceea nu mai suntem aici acuzați, suntem acuzatori!» — și renunță la apărare.

Tribunalul prin o sentință barbară și plină de ură, condamnă în numele regelui apostolic al Ungariei, pe 15 membri din comitetul central al partidului național român, la închisoare de stat dela șase luni până la 5 ani, în total la 32 ani și două luni. Dl *Dumitru Comșa* e condamnat la

3 ani, cea mai mare pedeapsă după a lui Vasile Lucaci, care fusese condamnat la 5 ani.

În ultimele zile ale lunii Iulie 1894 acești martiri ai neamului sunt duși cu escortă la Cluj, iar de aci repartizați la închisorile de stat din Seghedin și Vaț — dl Comșa la Vaț, — unde au stat în temniță un an și două luni, când au fost grațiați pe neașteptate la 16 Septembrie 1895 toți cei ce nu-și făcuseră întreagă pedeapsa.

Astfel se încheie epopeea acelor mărețe zile, cu martirizarea ostașilor noștri de frunte, de către unguri, dar cu câștigul de cauză incontestabil al românilor. Însuși procesul de veacuri dintre noi și unguri l-am câștigat definitiv cu 24 ani mai târziu, în 1918.

Onorat public! Dl *Dumitru Comșa*, după ce a eșit din temnița de stat dela Vaț, demisionă din comitetul central al partidului național și se întoarce la catedra sa de Științe agricole dela Seminarul «Andreian» pe care o ținea dela anul 1874. Acum, când face mai puțină politică, își îndreaptă ochii spre alte orizonturi, este preocupat mai ales de probleme culturale, economice și de etnografie, pe care le îmbrățișează cu pasiune și cu adâncă pricepere până astăzi, realizând astfel de lucrări, care justifică alegerea sa de membru de onoare al Academiei române și îi asigură recunoștința posterității.

Lecțiile sale de Științe agricole, totdeauna interesante și împreunate cu demonstrațiuni practice pe teren în grădina Seminarului și cu dese excursiuni la ferma de model a județului Sibiu, cu vizitarea vestitelor târguri de vite din Sibiu, unde se puteau admira cele mai bune și curate rase, era o mare necesitate economică într'un timp, când se aflau destui cari nu puteau distinge pătrânelul de cucută, ori pliveau cu hârnice ardeii răsadit de profesor în absența lor pe straturile de zarzavat din grădina școlii, ca pe o buruiănă netrebnică.

Dar pentru spiritul plin de voicenie al profesorului Comșa, propaganda cu grai viu în favorul unei economii mai raționale, este prea puțin, de aceea alege și drumul mai tracic al tiparului. Astfel pentru elevii săi, dar mai ales pentru micii cărturari dela sate, publică: Pomăritul în 1887, Căldarul bunului econom din 1877—1880, Prăsirea Pomilor, broșură în biblioteca economică a Reuniunii române de agricultură, numeroase, foarte numeroase articole economice mai ales în foile populare, Nana Zamfira, sfaturi din economia casnică și grădinarit în 1916, iar înainte cu un an (1925), surprinde lumea cu o vastă lucrare în trei volume mari: Căluza Agricolă, care îmbrățișează toți ramii agriculturii și grădinaritului în lumina progreselor ultime ale științelor agricole.

Această lucrare, fructul matur și corolană lucrărilor sale economice, sintetizează studiul, observările, experiențele unei serii de aproximativ 58 de ani, de când dl Comșa și-a început studiile la Academia agricolă din Altenburg și la universitatea din Lipsa și până în 1925.

Cariere de profesor și-o încheie în Aprilie 1909, în plină vigoare și forțat de guvernul unguresc, care după ce îl condamnase odată în procesul Memorandumului pentru sentimentele sale românești, acum îl condamnă a doua oară la o pedeapsă înainte de vreme, pentru că nu și-a făcut

studiile la o școală superioară maghiară și pentru că nu știu ungurește într-o vreme, când în Ardealul nostru — după legea școlară alui Apponyi — ar fi trebuit să se miște în ritmul șovinismului unguresc, și elementele firii.

Onorat public! În toamna anului 1902 s'a văzut în Sibiu o adevărată minune românească: marea expoziție industrială, prima de acest fel la românii din Ardeal, organizată de reuniunea română de agricultură din Sibiu, care avea președinte pe dl **Dumitru Comșa**, în colaborare frățească cu Reuniunea meseriașilor români al cărei președinte era regretatul Victor Tordășianu, secretarul reuniunii de agricultură.

Zic a fost o minune această expoziție, pentru că nu se mai văzuse la noi până atunci adunată la un loc mai mare bogăție de frumusețe. Expoziția avea o grupă de industrie profesională cu 370 obiecte și alta de industrie casnică țărănească cu 3116 obiecte din toți ramii acestei industrii, cu 3 case țărănești complet mobilate, cu 12 păpuși mari reprezentând portul țărănesc din 12 ținuturi ardelenesti și cu 4 răboabe în funcțiune. Pretutindeni gust ales și armonie, în aranjament, în selecționarea obiectelor expuse. Peste tot locul vizitatorului era întâmpinat de răsărit vesel al belșugului de culori cari fermecau ochiul în combinațiile lor, plastice seducătoare.

Mirajul a ținut o săptămână, desvelind ca o revelație, bogăția de comori artistice, împărțite, ascunse prin modelele căsute țărănești. Când pare-mi-se tot mai astăzi sunt 24 de ani s'a închis expoziția, sufletul nostru era mândru de această strălucită dovadă despre concepțiile artistice geniale ale neamului nostru și prin urmare despre superioritatea rasei sale, dar simțeam și regretul, că prea puțin timp am putut contempla atâtea frumusețe adunate la un loc.

Organizarea grupei de industrie casnică a acestei expoziții a fost opera președintelui reuniunii române de agricultură **Dumitru Comșa**, în colaborare cu comitetul, iar la aranjament a dat concurs valoros și un comitet de dame din Sibiu.

Marea expoziție a avut și urmări incalculabile. Comitetul reuniunii de agricultură a dat încredințarea președintelui său, **Dumitru Comșa**, ca după modelele de industrie casnică adunate la expoziție

și după alte modele ce se vor mai aduna, să întocmească un album cu modele originale de artă țărănească, care apoi să fie multiplicat prin litografie în culori.

Di **D. Comșa** s'a achitat de această încredințare într-un mod, cum nu se poate mai onorabil. Cu sufletul său purtat de aripi, care dă sprinteneala tinereții picioarelor sale îmbătrânite, cutreieră ținuturile românești, și cu minunatul său simț de intuiție descoperă pe fundul lăzilor lucruri vechi cu calitate artistică distinse, și din aceste și din materialul selecționat la expoziție, confecționează 4 albumuri mari, 4 lăzi cu comori, cuprinzând 380 modele originale de industrie țărănească. Din aceste neprețuite albumuri, unul a fost dăruit Reginei **Carmen Sylva**, al doilea Academiei române, al treilea Dnei **Zoe Sturdza**, iar exemplarul al patrulea i-a rămas reuniunii de agricultură. Astăzi se păstrează în muzeul Astei.

Acest album, sub îngrijirea dlui **D. Comșa**, a fost litografiat în culori și astfel poate fi obiectul admirației tuturor celor ce poartă interes studiilor etnografice de la noi și din alte părți ale lumii, pentru că exemplarele din el au ajuns în muzeele industriale din Budapesta, Viena, Berlin, Roma, Paris și București.

Albumul litografiat a apărut în 1904 sub titlul: *Din ornamentica română. Album artistic reprezentând 284 broderii și țesături după originale țărănești, întocmit din încredințarea comitetului reuniunii agricole române din Sibiu, de Dumitru Comșa*, și este atât din punct de vedere al cuprinsului select, cât și al execuției tehnice deosebit de bună — *veritabil monument etnografic românesc*.

Di **D. Comșa**, un îndrăgostit atât de sincer și priceput al dibăciei artistice din lucrările țărăncei române, nu putea să rămână nepăsător față de creațiunile țărănelor, irsrate de același duh artistic ca și ale țărăncii. Iată deci de noua drum, cu același elan tineresc în suflet, de astădată adunând creațiuni în lemn, sculptură de briceag, cu cari în 1909 scoate un nou album, de creațiuni în lemn, de egală valoare cu Albumul artistic.

Onorat public! Cât de mult s'a străduit di **Dumitru Comșa** pentru emanciparea economică a țărănimii din județ timp de aproape două decenii, cât a fost spi-

ritul motor al reuniunii române de agricultură și câtă recunoștință îi datorează țărani din acest ținut pentru bunăstarea lor mai înfloritoare decât în alte ținuturi ale țării, ar putea fi material interesant pentru o conferință specială.

Și câte alte amănunte importante aș putea să înșir din activitatea sa, dacă nu mi-ar fi teamă, că depășesc prea mult limitele unei cuvântări ocazionale.

Mă voi opri așadar aici, deși e o recreație atât de plăcută să urmărești pe drumurile vieții pe un om, care știe să sublinieze așa frumos, spiritualizând, esențialul din munca noastră omenească, și voi încheia cu versurile poetului **A. Vlașcu**:

Bine e să și la moarte, că o dungă lași, — un nume
C'ai săpat la zidul nopții, c'ai muncit să scoți în lume,
Din al creierului sbucium, ca p'un diamant, ideea.
Urma fi-va-ți cunoscută, p'unde și-ai purtat scântee...
O scântee 'n alergare e o rază. — Mângâiere!
Dulce-i să și-o și la fundul vieții pline de durere.

Numele profesorului **Dumitru Comșa** este săpat adânc în conștiința neamului românesc. Scântee sa dumnezească a alergat vioaie pe plaiurile vieții noastre naționale și culturale, imprăștiind până la vârsta de 80 ani raze curate de lumină. Și în anul acesta, când Academia română l-a chemat la un scaun de onoare în sala sa, feciorul cantorului din Maierii Sibiului, decorat cu faptele sale, a putut pași fără sfială în cetatea nemuritorilor noștri.

Noi, deodată cu felicitările călduroase ce i le aducem astăzi din toată inima, să-i urăm sănătate și vigoare dela Dumnezeu, ca să fie în're noi încă mulți, mulți ani, pilda vie a muncii frumoase și desinteresate.

Sărbătorirea dlui prof. D. m. Comșa

— Membru onorant al Academiei Române —

Recunoștința e o floare puțin cunoscută și mai puțin cultivată în grădina neamului nostru românesc. Oșiuit, se învește târziu, când unul sau altul nu mai are posibilitatea de-a-l cunoaște mirosul. Astfel sânt puținii aceia cari încă în viață se pot bucura de o răsplătă din partea aceluia pentru cari au muncit.

Între acești din urmă se numără și **D. Comșa**, octogenarul profesor, care nu și-a preocupat viața, profesunea și datoria către neam și lege.

Înaltul lor «Academia Română» l-a ales membru onorant al său pe acela care învrednicit a fost de Dumnezeu să ajungă la adâncă bătrânețe în deplină sănătate trupească și sufletească. Născut în preajma viorului ui de mântuire a anului 1848 a ajuns să vadă și zorile măn-

FOIȘOARA

Mamel

Stinger

coborât cărarea răzoruțului cu tuțșur de alai spre casa din vale. Era părăsită, pusile, ferestrele oblonite și nimeni nu-mi țese că altădată să mă în timpine cu surdă în ochii înăcrimați și cu vorba bucuriei pe buze...

Copleșit de umbrele tristeții intrai tăcut în grădina și ispitit cu inima înfrigurată împărăția copilăriei, cuprinsul înșorit și înmiresmat al grădinii, chemam cu duloșia dragostii numele mamei. Doar cliptul gureșelor rândunele de-mi răspunse.

În fărâna drumului de țară se juca un copilăș. Era numai în cămașă lungă până la gîșne... Îl întrebai: «Nu știi unde-i mama, «Lelea Lindă?».

Ridicându-se sprinten din fărâna drumului, copilul îmi răspunse mirat, scuturându-și poala cămășii:

«Tu nu știi? Au dus o să doarmă lângă «Badea Nicolae», și nu s'a mai pomenit să vină acasă. Deatunci casa voastră e pustie».

Mângâind obrejiții copilului inger surprinset chioul vecinel ascuțindu-și din porțită urechea ispititoare. Dar fără să o iau în seamă pleai de mână cu îngăduitorul coail, să mi gesece părăntii...

O, și n'am găsit decât mormân ul îngemănat, reversat cu fiori de tătălă, busuloc și ismă creafă. Luai un fir de tătălă și îndurerat mă întorset la casa pustie...

Vezi-mă aștepta în pragul porții, parca știa c'o să mă întorc și mă întreba cu batjocură pe buze:

— «Ai găsit acum pe mamă-ta?»
— «Da, am găsit-o», răspunsei cu blândețe.
— «Și unde-i?» stăruie răutăcioasă vecinul în batjocura ei.
— «În inima mea, în cea mai frumoasă cameră a sufletului meu!»
Și ochii mi se umplură de lacrimi...

Z. Sanda.

leoane din viața bisericii

— Anul 1804 —

(Urmare)

Era vicariul de atunci tot vicariul Ioan Popovici dela anul 1804 nu se poate ști. Mai probabil e, că este tot acela persoană, e probabil că vicariul Ioan Popovici a ajuns ca om tânăr vicariu înainte de a veni episcopul Gedeon Nichitiu, deoarece cum am văzut la alt loc, el avea un prunc tiner student în locuința vicariului, în cancelaria Consistoriului. Se poate să fie și altă persoană, se poate că vicariu a fost protopopul Ncoae Huțovici, care cum reiese din suplica lui la postul de vicevicarșie, avea de pe la 1804 un serviciu de preste 30 de ani ca protopop.

Noi scoatem la iveală faptul, că vicariul dela 1783 trăia încă la anul 1804, că încă nu a fost luat dela el arhiva cu actul gubernial din 18 Martie 1783 Nr. 1058 cu oprirea unui preot trecut dela unire de

tuirii, luând parte activă ca un modest și nepretențios inițiator, colaborator la urzirea și înfăptuirea idealului național prin activitatea desvoltată pe terenul de propagare economică, slujind peste 50 de ani steagul național și cultural al neamului cu devotament, cu credință.

Sirele prezente n'au intenția de a fi niște superlative exagerate. Evocarea unei munci cinstită închinată binelui public, poate, și trebuie să fie un îndemn, un izvor și pentru generațiunea care primind rama și pânza va avea să zugrăvească chipul strălucind al patriei noastre.

Prof. D. Comșa n. la Sibiu în anul 1846, din familie țărănească, a rămas același om tînăr, același sincer sfătuitor și iubitor al țărănimii fără v'ro altoire străină care să distragă zestrea sufletului țărănesc și românesc cu calitățile lui specifice.

Prin muncă și sărăcie «tovarășe nedespărțită», cum însuși spune, s'a ridicat într-o epocă când naționalismul nu era o vorbă goală, când neamul românesc pe aceste plaiuri se răzima în toate ale sale pe anumiți bărbați idealști cari formau cărturarimea și sufletul Ardealului românesc. În această epocă, selecționarea valorilor urma de sine din muncă și jertfa de care cineva era capabil. Protecție n'avea cine să acorde, nici statul strein care nu avea interes, nici sărăcia poporului care nu avea putință. Era o singură cheie cu care se putea deschide sufletul încaușat, strivit de opresorii truși ai vremii — munca cinstită.

Activitatea prof. D. Comșa se desvoltă în 2 direcțiuni cu același obiectiv, în și afară de școală. Ani 35, în Seminarul teologic-pedagogic Andreian de pe vremuri ca profesor, a arat, a plivit, a nivelat și sămănat sămânța bună din împărțirea agriculturii raționale, pentru care se pregătise ca cel dintâi specialist în acest ram în școlile de specialitate din Altenburg și Lipsca.

Căți elevi, preoți și învățători au eșit în acest interval din grădina acestui profesor cari au răspândit mai departe cunoștințele primite în ogror înțelenit al economiei naționale! Ca să atragă și pe alții ca colaboratori spre scopul ce urmărea a înființa «Reuniunea agricolă» cea dintâi în aceste părți, condusă în calitate de președinte 18 ani, cu o frumoasă activitate rodnică. În cadrul de activitate al acestei Reuniuni, președintelui D. Comșa și tovarășii săi de muncă, cercetează satele noastre statornicind un raport și contact continuativ cu foștii elevi, acum conducători firești al poporului, ține conferințe, demonștrări practice în grădini și vii, în pometuri și la câmp, aranjează expoziții instructive, când agricole, când igienice sau etnografice, continuă mai târziu și în timpul din urmă în legătură cu «Astra» d. e. la Câmpeni, Sebeșul-săsc, Avrig, Sibiu, Săliște etc. A pus bază celor dintâi însoțiri sătești de credit, tovarășii și cooperării economice.

Dar prof. D. Comșa în curs de 3 decenii și a îndreptat privirea și spre un alt ram, spre industria casnică adunând cu o răbdare, jertfă și mult umor «minunățiile artistice datorite acului, războiului și briceagului țărănesc» din care au eșit cele 3 pompoase albume în câte 3 tomuri cu câte 270 modele, broderii și țesături, asemenea a editat interesantul «Album de cre-

ștături în lemn», ambele «opere monumentale» dupăcum le-a caracterizat Academia română.

În legătură cu știința agricolă a scris și publicat la anul 1877 cartea «Pomăritul», despre care Eminescu scria «că e unica lucrare de felul acesta, care e în curentul științei». Apoi «Căldărul bunului econom 1877—1881, «Prăsierea pomilor». A redactat foaia «Economul» și mai în urmă «Călușu agricolă» în 3 tomuri cu date și îndrumări din economia câmpului, pomărit și vierit, legumărit și florărit.

Ne oprim la epoca memorandumului dela 1893—1894 — goarna desrobirii noastre din jugul sclăviei. Ca secretar și membru al comiteiului național și unul din statornicii stăloai ai cauzei naționale pentru ținuta sa dărză și neaș românescă a fost pedepsit la 3 ani temniță, din care a făcut 1 an și 4 luni în temnița din Vaș, împreună cu alți tovarășe de luptă și suferință. Nu e locul aci a descrie fazele acestui monstru proces al neamului; amintim și afirmăm că prof. D. Comșa a fost un credincios apărător al cauzei naționale și nu și-a precupețit cinstea și ca racterul de român dela început și până s'a terminat.

Sprinten și vesel, plin de un umor sănătos, prof. D. Comșa a rămas același om vecinic tînăr precum l-au știut elevii săi la catedră.

Școala unde a servit 35 de ani a luat inițiativa a-l sărbători în ziua de sf. Dumitru 26 Oct. ora 6 după cugăvătă împreună cu alte asociații culturale în legătură cu distincția b nemeritată dată de «Academia Română» și din prilejul împlinirii a 80 de ani. De această îndatorire s'au achitat în mod demn cei ce au inițiat, după cum vom vedea din cele ce urmează.

În sala prefecturii

Sărbătoritul e primit în sală de corul Școalei normale condus de dl prof. T. Popovici cu cântarea «Mulți ani trăească...» Urmează cântarea evocatoare de alte vremuri: Deșteaptă-te române, ascultată în picioare de numerosul public care a umplut sala mare a prefecturii dând sărbătoritului cinstea și onoarea de care s'a făcut vrednic, pe cari l-a cucerit prin muncă fără preget.

Cuvântul festiv e al I. P. C. Sale Dr. Vasile Stan, arhimandrit și director al școlii normale care într-o frumoasă cuvântare relăvează și evocă în amintirea tuturor epoca eroică a neamului nostru de dincoace de Carpați, stăruind în formă clară și admirabil expus epopeia anilor 1881—1894 cu rolul ce l-a avut prof. D. Comșa. Conferențele naționale, vechii tribuniști cu idealismul lor, peripețiile memorandumului evocate, toate au fost o lecție minunată predată și pusă generațiunii de astăzi care are ce învăța din trecut. A scos în relief muncă literară din domeniul agriculturii și străduința neobosită în alcătuirea albumelor de țesături și cusături. (Cuvântarea o publicăm în fruntea foii. Red.)

A urmat corul școlii cu cântarea «Imn ocazional» cu text referitor la profesorul sărbătorit și apoi vorbirea sărbătoritului cu atâtea amintiri din tinerețe, legate de școală, de mitr. Șaguna, de anii de studiu în străinătate cu tot ce a făcut și prestat în bogata și rodnică

activitate pentru înaintarea și progresul cultural al neamului.

Serbarea se încheie cu eroicele și admirabile cântări din epoca legendarului lăncu atât de frumos armonizate și executate de corul mixt al Școlii normale și elevii Academiei teologice sub mîiaștra conducere a dlui prof. T. Popovici.

Masa comună

La ora 8 s'a ținut o masă comună în sala «Bulevard» la care au luat parte peste 80 persoane din localitate și din afară, din toate straturile societății — domni, doamne, țărani și călăva reprezentanți ai conlocuitorilor săi. Asemenea o delegație a comunei Răsinari.

S'au ținut mai multe toaste, aducând fiecare orator omagii de recunoștință ce se cuvine.

Di prof. N. Ionescu aduce salutul «Asociației profesorilor secundari» care l-a ales membru de onoare. Dr. Preda vorbește în numele «Comitetului central al Astreilor». R. Simu, ca vechi tovarăș de muncă la Reuniunea agricolă. Dr. I. Beu salută în numele lui «Albina» al cărei cenzor e sărbătoritul. Dșoara Herișescu, în numele artei române. N. Iordan în numele «Asociației învățătorilor». Prof. I. Popa în numele foștilor elevi: preoți și inv. Dr. L. Popovici în numele secției medicale. H. Petrescu salută pe cel mai mare cunoscător al artei. I. U. Soricu în numele Sindicatului scriitorilor români, secția ardeleană. Th. Popescu în numele «Șoimilor».

Di prof. T. Popovici dă citire numeroaselor scrisori și telegrame dela Episcopi, miniștri, prietini de suferință, foști elevi etc.

Profesorii școlii normale «Andrei Șaguna» au decis înființarea unui fond, care să poarte numele «Fondul profesorului D. Comșa» la care s'au primit următoarele contribuții: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae Lei 5000, P. S. Sa episcopul Clujului Ivan Lei 1000, P. S. Sa episcopul Romanului Lucian Lei 2000, Institutul «Albina» Lei 3000, Despărțământul Sibiu al «Astreilor» Lei 1000, Emanuel Comșa Lei 2000, Corpul didactic al Școlii normale Lei 3000. S'au mai primit contribuții dela prof. tuturor școalelor din Sibiu, dela inv. școlii din Răsinari, protopopul Medean și dela alți foști elevi ai sărbătoritului. Starea fondului Lei 30.000.

Tuturora le răspunde sărbătoritul prin o cuvântare care întregeste pe cea dela festival cu amănunte din timpul memorandumului cu fine și drepte aluziuni la unii oameni ai vremii, dându-ne o admirabilă iconă a vremurilor în care a trăit, expunând greutățile și munca titanică în alcătuirea albumelor, nu pentru a se tîmăia pe sine, după cum însuși a spus «ci de a călăuzi și încuraja generația mai tînără să mă imiteze cu același zel și abnegațiune, cu același neastîmpăr și entuziasm închinat binelui obștesc, publicând scrieri utile sătenilor și ținând conferențe populare, aranjând expoziții și strîngând o parte din minunățiile mai sus indicate».

Astfel a decurs frumoasa serbare a prof. D. Comșa, cu învățători pentru alții, pentru sine cu o adâncă satisfacție binemeritată ca om de caracter și martir al neamului. Un fost elev.

a funcționa ca preot în parohie neunită, și că se cere dela el actul guvernului în original.

Sfințirea bisericii din Silvașul de sus.

Colonelul dela 1 Regiment românesc Bedeus, la 24 Noemvrie 1804 pofteste pe Consistoriu, să ia cuvințioasele rînduiele, ca protopopul locului să sfințească biserica din Silvașul de sus, unde cu îngăduința celor mai mari s'a ridicat lăcaș Domnului.

Se dă poruncă protopopului Nicolae Huțovici dela Hunedoara să informeze, dacă în comuna Silvașul de sus în adevar biserica s'a zidit cu îngăduința dela cei mai mari, cum afirmă Obârșterul Bedeus, și dacă da, în acel caz de slobozenie dela locurile cuvințioase, și dacă nu mai sunt la mijloc și alte eventuale pricină împedecătoare, în acel caz, să facă sfințirea apei, să pună antimisul, și biserica să o sloboadă provizoriu în folosința parohului și a credincioșilor, sfințirea de-

finitiv vine a se săvârși de episcop. Despre aceasta să se înștiințeze și lăudatul domn Obârșter.

Ne punem întrebarea, pentru ce atâtea precauțiuni din partea consistoriului și la sfințirea unei biserici, reclamate de mișie chiar? Era în vie aducere aminte scena, când cu 20—30 de ani înainte bisericele românești ortodoxe la intervenirea și sub asistența vlădicilor uniți, erau dărmate cu tunurile sub comanda unui general ca Bucov.

1103. Măria-sa D. Obârșter Bedeus dela 1. Regiment românesc, de datul 24 Noemvrie pres. 28 aceeași lună a. c. pofteste pe Consistor, ca pentru sfințirea bisericii din silvașul de sus cu îngăduința celor mai mari ridicată, cuvințioasele rînduiele la protopopul locului despre aceea, cu cât mai în grabă să o sfințească.

Protopopului Hinedoarei Nicolae Huțovici să se porunciască, că stînd adevărul arătării despre aceea făcute, precum pomenita biserică este pelângă dobindită mai nainte slobozenie dela cuvințioasele locuri ridicată, nice vreo altă pricină împedecătoare ar fi la mijloc, mergînd la fața locului, să sfințească întrînsa apa, și punînd

antimisul, să o sloboadă, ca și până la sfințirea aceia desăvârșit, care vine de episcop a se săvârși cele sfinte întrînsa de cătră cuvințiosul paroh, de care se ține, să se slujască, care și lăudatului D. Obârșter întru răspuns să se înștiințeze.

Preoții din Zărnești și lemnele pe seama școalelor săsești.

Preoții din Zărnești, anume: Parohul Namesnic Bratu Barbu, Stan Crăciun, Ioan Mănciulă, Ioan Comșa, și capelanul Vlad Dan se plîng Consistoriului, că ei sunt peste măsură asupriți din partea Magistratului din Brașov, anume sunt siliți ca fiecare să ducă cu carul său câte 8 stînjini de lemne pentru școala săsească, să le așeze tocmai în curtea arendașului, să le care în ajunul Crăciunului, — de aceea se și chiamă ele lemnele Crăciunului. — Pe lângă aceasta sunt puși la darea domnească pentru fiecare viață de tras câte 20 cr. Darea aceasta până acum nu a mai fost asupra preoților, nici asupra lor, nici asupra părinților lor. Mai au încă și alte

Peatra fundamentală dela Simeria

La sf. Dumitru a fost prasnă mare în Simeria, colonie de căi ferate. Regimul vechiu crease un microcosm maghiar într-o regiune românească, capabilă a ținea concurența cu neamurile favorite de soarte.

Până la război ai noștri n'aveau ce căuta în Simeria. De când cu România întregită, ai noștri au descălicat și au de gând să înființeze un centru important.

Inceputul l-au făcut cu *sfințirea pietrii fundamentale a bisericii ortodoxe*.

Unele așezări noi încep cu fabrici și întreprinderi industriale.

Așezările, cari încep prin biserică și școală sunt menite să fie cele mai trainice și cu temelia mai solidă și largă.

Iată de ce la actuala serbătoare de la Simeria a participat însuși I. P. S. Mitropolit Nicolae, care ori unde descinde în mijlocul turmei sale, trezește în suflete conștiința înălțată până la viziunea supremă a menirii noastre de creștini ortodocși și fii ai acestui pământ strămoșesc.

I. P. S. Mitropolit Nicolae a plecat de la reședința sa însoțit de consilierii arhiepiscopiei Tr. Scorbeș și Virgil Nistor și la Vințul de jos a fost întâmpinat de dl prefect județean.

În gara Simeria a fost primit de dl ministru Dr. P. Groza, de autoritățile locale și de preoțimea din jur.

Preotul locului Adam Lula a adresat înaltului Ierarh cuvinte de bună venire.

La capela ortodoxă din Colonie a celebrat sfânta liturgie, în decursul căreia a hirotesit întru protopresbiteri trei protopopi: Aurel Nistor de Sf. Gheorghe, Ioan Rafiroiu al Oituzului și Dumitru Secărea al Băiței. La sfânta liturgie a cântat frumos corul mixt al parohiei Simeria.

Sfânta slujbă din capela s'a terminat cu predica pătrunzătoare a I. P. S. Sale despre agonisirea supremelor valori spirituale ale vieții creștine, datorite de sfânta noastră Biserică.

La ora 12 întreg publicul a însoțit în procesiune importantă pe I. P. S. Mitropolit până la locul de zidire.

Pe drum a cântat fanfara C. F. marșuri religioase.

Biserica se zidește pe un teren liber

dări, au sidoxia. Sunt mai răi decât mirenii. Gocimani sunt scutiți dela lemnele acestea ale Crăciunului, preoții însă nu. Din cauza sărăciei nu-și pot primi dela popor ferdelele statorite de guvern, sunt siliți să lucreze mai rău ca oamenii de rând. Consistoriul trimite cererea lor guvernului cu rugarea, ca preoții suplicați să fie scutiți de cărutul ziselor lemne pe seama școalelor săsești, de darea taxei domnești pe marha de jug peste măsură, peste obicei, și împotriva articolului de lege 60 a Dietei dela anul 1792 și aceasta cu atât mai tare părintește să binevoiască înaltul Guvern a o porunci, cu cât preoții, fiind și cu darea sidoxiei îngreuiată simbria, adică ferdela de grâu înalt hotărâtă, neputându-și-o dela parohieni căpăta, sunt siliți peste voia sa a ținea car și boi pentru hrana sa.

1005. Bratu Barbu, paroh și Namesnic Stan Crăciun, Ioan Măncilă, Ioan Comșa paroh și Vlad Dan, capelan din Zernești, prin instanța sub pres. 19 Octombrie a. c. jelinđu-se asupra suțaișilor și a Magistratului Bașovului, că-l silesc

dincolo de gară, lângă șoseaua națională.

S'a făcut sfințirea apei cu rugăciunile prescise pentru sfințirea pietrii fundamentale.

S'a citit și iscalit documentul comemorativ.

I. P. S. Sa a ținut și aici o cuvântare despre rostul credinței ca factor de viață și de acțiune. A arătat solicitudinea statului pentru crearea acestui lăcaș, menit să fie razim moral pe seama muncitorilor și funcționarilor de la C. F. R.

A mai vorbit dl ministru Dr. Groza, arătând cum bărbați de la cămașă statului nostru înțeleg să dea bisericii sprijinul lor material și moral ca să-și poată îndeplini misiunea sa binefăcătoare.

DI Panaiteșcu fost senator al Devei își exprimă bucuria că vede realizându-se o vie dorință a sa, pentru care a osărduit. DI D-metriad și dl gen. Ionescu d-n par-tea Casei Muncii și a Ministerului Comunicațiilor apreciază lucrarea care s'a început.

Terminându-se actul religios, I. P. S. Sa a fost condus în procesiune înapoi la capela.

Autoritățile civile, clerul nostru și al celorlalte confesiuni din localitate s'au prezentat la recepție înaintea I. P. S. Mitropolit.

La ora 2 a fost banchet în restaurantul gării. A toată I. P. S. Sa, dl ministru P. Groza, Protopopul Duma și preotul locului. După banchet I. P. S. Sa s'a reîntors la reședință. În programul zilei a fost cuprins și o șezătoare artistică, a corului din Simeria cu concursul Școlii normale de fete din Deva.

Simeria e menită să devie un important centru românesc pentru a căruia înjghebarre își dau concursul oameni de inimă, de inițiativă și hărnicie, cari merg mereu înainte.

În Simeria credincioșii noștri stau alături de credincioșii altor confesiuni, catolică și reformată cu frumoase așezăminte sociale și culturale religioase. Inceputuri de astfel de așezăminte există și pe seama credincioșilor noștri. Căminul cultural, cu conferențe și șezători, fanfară, organizarea finetului în societatea Sf. Gheorghe, sunt fortărețe cari se vor încadra în mod fericit în jurul bisericii, care se înalță din pământ, ca un simbol al unui viitor, vrednic a-i aduce prinosul tuturor jertfelor.

pe fiește-carele dintre dâșii a duce câte 8 care de lemne stinjin (care se chiamă lemnele Crăciunului) la școala săsească precum și la darea domnească pentru care pune pe vită de tras câte 20 cr., cari până acum n'au mai fost pe dâșii nici pe preoții cei mai dinaintea lor, se roagă ca de vreme ce ei sunt tare asupriți și cu plăteia și a sidociei, condiția lor vine mai slabă decât și a mirenilor, că dâșii mai dau contribuție și dare domnească, ba ce e mai mult, gocimani se scutesc de purtarea acestor lemne, iară ei cu preoții cu dija încă sunt siliți a o duce cu carle sale tocma în curtea arăndașului, iară din potrivă oamenii nu le pot da din pricina sărăciei și neaverii pământurilor de agoniseală hotărâte dela prea înalte locuri ferdele, și așa ei sunt siliți a ținea car cu boi pentru hrana sa, Consistoriul să le mijlocească la I. K. Guvernium pentru noua această taxă și asuprire de purtarea acestor lemne peste obiceiul asupră le aruncate.

Instanța aceasta să se aștearnă I. K. Guvernium pe lângă umilita rugare, care se milostivească scutirea suplicașilor de purtarea ziselor lemne și de darea taxei domnești pe marha de jug peste măsură și peste obiceiul și în potrivă art. al 60-lea Dietei din anul 1792 îngreuiată cu atât mai tare părintește a porunci cu cât preoții fiind și cu darea sidoxiei îngreu-

M. Sa Regina în America

Suverana tuturor românilor a făcut o impresie extraordinară asupra cetățenilor americani.

Nici odată vizita unei personalități străine în Statele Unite n'a stârnit atât interes în toate cercurile poporului american.

M. Sa a declarat ziaristilor, că a venit în America pentru a da prilej copiilor săl să cunoască Lumea Nouă și a mulțumi poporul american pentru sollicitudinea ce a arătat-o României. Nu l'a dat nici o mistune și călătoria sa nu are caracter oficial. «Sunt regină fiindcă așa a vrut destinul. Înainte de toate sunt însă femeie și, ca toate femeile, detest războai și caut să realizez visul de înfrățire».

Întrebată de ziaristi dacă prințul Nicolae sau principesa Ileana au de gând să contracteze o căsătorie în America, Regina a răspuns cu vioiciune: «Nu, atât prințul, cât și prințesa sunt încă prea tineri pentru căsătorie».

M. Sa Regina și românii din America.

Ziare românești americane vestesc, că marea noastră Suverană, primită pretutindeni cu un entuziasm, care întrece închipuirea unui european, avea să sosească în 31 Octombrie, la Cleveland unde l se pregătește euraș o măreață primire. În biserica ortodoxă din Cleveland se va celebra serviciu divin cu sfințirea primel școale românești de acolo. Suverana va vizita apoi așezămintele românești; vor participa la festivitatea primirii cel puțin 50 mii de români și alți suptși ai M. Sale Reginei: șvabi și sași, trecuți din țară în America. În auditoriul orașului — o mare sală unde încap 15 mii de persoane — se va da o masă în cinstea înalților oaspeți români.

Regina va cerceta și pe românii din Detroit, marele oraș industrial, cu mii de fabrici și aproape 300 de biserici de diferite confesiuni.

Întreaga presă americană consideră vizita M. Sale Reginei Marta ca cel mai de seamă eveniment actual în America.

Nr. 8595 Școl.

Notificare

Colonelul în retragere N. Boerescu a alcătuit două hărți fizice, politice și istorice, «Dacia și România Mare» pe margine cu istoricul respectiv în resumat, o înlesnire pentru studiul ușor și repede al istoriei naționale.

Hărțile sunt aprobate de către Ministerul instrucțiunii publice. De Ministerul de război și recomandate de către Ministerul cultelor și artelor. Prețul unui exemplar este 40 lei.

Se poate procura prin librăria noastră arhidiecezană.

Consiliul arhiepiscopal.

iați, simbria, adică ferdela de grâu înalt hotărâtă neputându-și-o dela parohieni căpăta sunt siliți peste voia sa a ținea car și boi pentru hrana sa. (Va urma)

Patriarhatele Bisericii Ortodoxe este titlul tezei de doctorat prezentate facultății de teologie din București de Preotul Econom Vasile Poetan, paroh și profesor de religie la licee din București. — Cuprinde pe 111 pagini, după Introducere: Patriarhatul din Constantinopol, Celelalte patriarhate ortodoxe răsăritene, Patriarhia Ohridei, Patr. din Târnova, Patriarhatele rusești, sârbești, Patriarhatul Iugo-Slaviei, Patriarhatul României ș. a. — Autorul a dat în această teză de doctorat o temeinică lucrare, consultând o mulțime de izvoare românești și străine, a căror listă este arătată la sfârșitul cărții.

Din «Biblioteca Bunului Păstor» se găsesc la Administrația Revistei teologice:

Nr. 13. «La cine ne vom duce?» de Dr. Gr. Cristescu, profesor.

Nr. 14. «La lapă dreaptă!» de Nicolae Colan, profesor.

Să înceteze năpăstuirile din Maramurăș!

Prigoniri și jicniri, aduse credincioșilor ortodocși, se vestesc din Maramurăș, unde — așa se vede — se găsește proți greco-catolici, ajutați de diregătorii civili cari, în argul lor, își închipuiesc că fac bune servicii, țării și neamului, prin năpăstuirile comise împotriva țărănilor români ortodocși.

În comuna *Borja*, care are aproape 4 mii de ortodocși, atât preotul lor, cât și cei trecuți la ortodoxie sunt expuși tuturor șicanărilor, săvârșite de autoritățile administrative locale.

Preotul nostru i se fac mizerii necumutate: i se refuză orice concurs pentru găsirea unui adăpost în comuna cu peste 15 mii de locuitori; earna nu i se acordă lemnele necesare, în vreme ce *saptele* sinagoge, d'ale evreilor locali, se împartășesc de toată pârteasca îngrijire a consiliului comunal românesc (!), atât de românesc, încât membrii săi ortodocși sunt huiduiți și goniti din drepturile lor de niște colegi răi și obșnici.

Facerea unei anchete este, credem, de neapărată trebuință.

Biserica noastră nu poate tolera mai departe așezarea a tuiași imposibile, cum dăinuiesc în comunele maramurășene, în care primăriile, cu veleități confesionale, au început, în lipsa de control, a și lua nasul la purtare, ca într-o țară fără păzitori.

Conferența preoțească de toamnă a tractului Agnita

— Dare de seamă —

Între factorii principali care, în zilele materiale de azi, cu puterea cuvântului caută a schimba în popor răul în bine, locul prim îl ocupă preoția. Aceasta, tot mai conștientă de chemarea sa, caută prin conferențe, cercuri religioase, adunări populare, șezători, serbări etc. a aduce poporul pe căile arătate de Mântuitorul Isus Hristos.

Așfel, și preoția tractului Agnita, la învitatele părintelui administrator tractului Ioan Alexandru, s'a adunat în conferența de toamnă a Asociației clerului, în ziua de 26 Sept. c. în comuna Ilimbav, parohia pâr. administrator.

Conferența n'a fost numai ocaziune de convenire, ci de elevație sufletească, ear pentru poporul comunei moment de adevărată fericire. Preoția, prin discuțiuni și ascultarea temelor citite, și a înmulțit cunoștințele, și-a înviorat puterile; poporul, dornic de apă vie, prin ascultarea predicii, a cuvântului de deschidere și a conferenței populare, ajunse ca o holdă coaptă aproape de secerat.

Curățenia strădelor, a ogrăzilor, a caselor caracterizată pe poporul acestei comune: *oameni iubitori de curățenie și de ordine*; participarea lor la stănta liturgie în număr impunător, li arată *plini de evlavie și credință*.

Răspunsurile liturgice, executate în cor unison de câtră copii de școală, tinerimea adunată și întreg poporul afiați în biserică — toți așeză sub conducerea cantorului veteran, badea Alexandru, — la anumite momente storceau lacrimi din ochii publicului străin venit din comunele învecinate și care aflate de această adunare a preoțiilor tractuale.

La serviciul divin, îndeplinit de mai mulți preoți în frunte cu părintele administrator I. Alexandru, în loc de priceasnă a urmat o predică instructivă, de părintele Ion Savu din Coveș, care prin destoinicie sa a știut scoate în relief slabă ciuena timpului de față îndemnând poporul ascultător a urma în toate învățăturile Mântuitorului, care duc la viață și fericire.

Cuvântul de deschidere, ținut de părintele administrator tot în biserică în fața poporului, a fost întocmit cu atâtă destoinicie, încât la fine a fost viu aprobat.

La finea sfintei liturgii după Tatăl nostru s'a împărțit între credincioși anafară anunțându li se după masă la 2 ore vecernia, parastasul întru pomnirea ctitorilor bisericii din parohie și conferența populară; toate însoțite la urmă de fotografierea preoțiilor tractuale cu poporul din parohie.

După amezsi, s'a ținut vecernia, apoi parastasul, cu care ocazie părintele administrator, ca paroh local, prin o vorbire bine simțită a desfășurat credincioșilor momentul însemnat

pentru parohie al anului 1926, când se împlinește tocmai 100 ani dela punerea petrii fundamentale a bisericii actuale. Oratorul a amintit, că pe timpul acela episcop ortodox în Sibiu a fost Vasile Moga, protopop tractual Ioan Panovici, ear paroh local Ioan Popovici și pe urmă Ioan Tocoae. Sub acest din urmă s'a terminat clădirea bisericii. Curator bisericesc a fost Savu Toacă, care pentru dragostea ce o nutrea față de biserică a dat din al său propriu mâncare lucrătorilor.

A urmat conferența populară a preotului Gheorghe Conta, din Cincul-mare. Vorbitorul a știut așeză întreaga luare aminte a ascultătorilor.

După aceasta preoția a trecut în casele părintelui Alexandru, unde părintele Bologa din Nocih și părintele capelan Nicolae Gherghel din Toarcia au dat cetire temelor cu care au fost însărcinați. Pentru buna reușită a lor preoția le-a adus mulțumită protocolară.

Interesându mă despre starea bisericii și a comunei, am putut câștiga câteva date, care le dau publicității.

Ilimbav este comună curat românească în județul Sibiu. Are cam 137 familii, dintre care 130 familii sânt ortodoxe, greco-catolice abea 7.

Comuna e pomenită în secolul al XIV-lea sub numirea de Vlembah, mai târziu de Vilenbsh, românul i-a zis *Ilimbav*.

Biserica este încăpătoare, bine îngrijită, având 4 cupole.

Înainte de legea agrară, prin stăruința și zeul părintelui Alexandru, a avut o proprietate de 404 jugăre cat. pământ, care apoi parte s'a vândut, parte s'a expropriat; rămânând biserică azi cu 30 jugăre.

Se notează că la venirea părintelui Alexandru ca preot în parohie biserică avea abia 3½ jugăre cat. pământ.

Starea culturală a poporului este multumitoare.

Unul din cei de față.

Puterea slovei tipărite

Cine s'a interesat mai deaproape și a cercat să pătrundă și să studieze problema sectară, trebuie să recunoască faptul că: nu autoritatea predicatorilor lor, nici doctrina, nici cultul, nici ura contra bisericii noastre li ține încheșăgi, ci fanatismul inspirat de acele cărți mici, colorate în albastru, roz, galben, care se trimit regulat, în toată săptămâna, membrilor comunității de undeva departe, din București, Oradea, Cluj.

Caracterizarea Cucerinului mitropolit Varlaam, al Moldovei, care se referea la catehizmul calvinesc cum 300 de ani o cărțuie în care aflat-am mult venin sufletească, se cadrează foarte bine și la broșurele amintite. Scopul precum și izvorul capitalului, necesar pentru editarea acestor broșurele, e bine cunoscut.

La prima vedere s'ar părea că rezultatul acestor factori de propagandă e trecător, steril, fără importanță, sau trebuie clasificat între fenomenele posibile. «Așa trece, pietrele rămân» ziceau bătrânii. Dar asemenea păreri și mângăieri își poate faurl omul înestrat cu prea mult optimism.

Cu durere am văzut, că dela război încoace sectarii în loc să dispară, s'au încetăținit de a binele, cercând să distrugă pe înecul ogosrele și holdele duhovniciei noastre. Azi, li găsim în ateliere, în armată, la coarnele plugului, în tren și unde voii.

Firește, clerul nostru nu putea și nu poate să rămână indiferent, când o marfă de import vine să înlocuiască vechea și venerabila tradiție din strămoși, când vine să distrugă autoritatea preotului.

Lupta s'a început, și «cea directă» va birui, precum a zis cronicarul odinioară.

S'a scris mult și bine, arătându-se metode și îndrumări sănătoase pentru ofensiva și defensivă strategiei misionare.

Dar, pe lângă acestea, mai sânt necesare și jertfele materiale în vederea unei *contra-propagande*, pentru balansarea broșurelor amintite. Conducătorii trebuie contrare au știut ce prețuiește slova tipărită care, azi mai mult ca oricând, vine să îndestulească setea după lumină și adevăr a poporului credincios.

Este deci o armă nouă, o armă a veacului acestuia.

Apărătorii dreptei credințe au înțeles șiretenia vrășmașului. Cărțile de rugăciune împăr-

țite de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae și cărțile din «Biblioteca creștinului ortodox» începută și ocrotită de P. S. Sa Grigorie, sânt factorii folositori, pentru a scoate la lumină drapelul adevărului din promiscuitatea de azi.

Experiența e făcută, — împărțind câteva broșurele se aduc roade binecuvântate; discuțiile vii și vehemente care se țin în urma lămuririlor câștigate din acest cărți, răvna pentru triumfarea adevărului și apărarea credinței străbune «ca cei lămurii să se arete», fac din țărani sau credincioșii noștri pașnici, cei mai aprigi luptători și tot atâtia apostoli laici răvnitori.

Ar fi bine ca Tipografia cărților bisericești precum și tipografiile epariale sprijinite de cei cu dare de mână, particulari și autorități, să facă înlesnirile posibile, să se tipărească ediții populare cu prețuri cât mai reduse.

Sămânța aruncată prin aceste broșuri, va da roade înaltute, ear metoda veche folosită de Mântuitorul și de Sf. Pavel — de-a birui pe contrar cu propriile sale arme — își va adevăra superioritatea și în secolul al XX-lea.

Rom. E. Iacob,
stud. în teologie.

Asociația clerului „Andrei Șaguna”

Secția Sibiu

Prin aceasta convocăm adunarea generală a Secțiunii Sibiu — a Asociației Clerului «Andrei Șaguna» — pe zilele de 4—5 Noemvrie a. c. la Brașov.

PROGRAMUL ADUNĂRII:

Serviciul divin în biserică Sft. Nicolae, în 4 Nov. dimineața la ora 8.

La ora 9½ deschiderea adunării în sala festivă a liceului Andrei Șaguna.

Rapoartele secretarului și casierului.

Temele: Sfintele taine în și după epistolele apostolului Pavel (temă dogmatică). Rolul social al preotului ortodox român în zilele noastre (temă practică). Lucrări teologice apărute în limba românească în anii 1925—1926. — Propuneri, interpellări.

În 3 Noemvrie seara la 7 ore, comitetul secțiunii va ține ședința sa, la biserică sft. Nicolae, după care va urma o consfătuire prealabilă a tuturor celor prezenți.

În 4 Noemvrie seara la 6½ va fi un serviciu divin cu cântări corale și meditație în biserică sft. Nicolae. Frații preoți sânt rugați a veni în număr complet la adunare. — Toți cari vor veni la adunare, se vor anunța oficiului protopopesc ortodox din Brașov până cel târziu la 1 Noemvrie, pentru locuință și participare la masa comună. — Cei cari doresc a locui la hotel, să anunțe aceasta în special.

L. Bănda

secretar.

Aurel Crăciunescu

prezident.

Nr. 8498 Bis.

Concurs

Pentru anul școlar 1926/27 din fundațiunea Mihailu sunt vacante 3 burse de câte 6000 Lei anual; pentru votarea lor se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român. Pot concura tineri ortodocși români cari studiază. Ceteris paribus, vor avea preferință cei înrujiți cu fericitul fundator.

Suplicile sânt a se adresa la Consistorul arhiepiscopozan din Sibiu, însoțite cu documentele:

1. Carte de botez dela forul bisericesc.
2. Testimoniu școlar în original.
3. Testimoniu despre situația materială.

Sibiu, din ședința Consiliului arhiepiscopozesc, dela 13 Octomvrie 1926.

Consiliul arhiepiscopozesc.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1927

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** în SIBIU, și la alte librării.

Te-Deum. În 25 Octomvrie a. c. din prilejul aniversării nașterii Atlefei Sale Regale a Prințului moștenitor MIHAI, la ora 11 a. m. s'a oficiat în catedrala noastră din Sibiu serviciul divin pentru îndelunga viață și sănătate a Atlefei Sale, care în amintita zi a împlinit 5 ani.

Tot asemenea s'a oficiat serviciul divin și în 29 Octomvrie a. c. ziua aniversară a nașterii Majestații Sale stăpînite noastre Regine MARIA.

La aceste servicii au participat I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, consilierii arhiepiscopiei, profesorii și studenții Academiei teologice, precum și autoritățile militare și civile din localitate.

Monument Suveranului. La Orăștie au început, sub conducerea sculptorului Ionescu Varro, lucrările pentru construirea unui monument al M. Sale Regelui Ferdinand I, în piața acestui oraș. Ridicarea statuii va costa 450 mil. de lei.

INFORMAȚIUNI

Sedinta plenară. În 1 Noemvrie a. c. Consiliul arhiepiscopal nostru de Alba-Iulia și Sibiu a ținut sedinta plenară sub prezidiul I. P. S. Sale Nicolae.

Înainte de intrarea în ordinea de zi I. P. S. Sa atât în numele său, cât și în numele membrilor consiliului a adus calde felicitări dlui profesor și membru al consiliului **Dumitru Comșa**, din prilejul împlinirii alor 80 de ani. I-a mulțumit pentru munca pricepută și rodnică depusă timp de aproape 40 ani la seminarul nostru Andreian, precum și pentru vasta activitate dezvoltată pe toate terenele vieții, cu deosebire pe terenul economic și artistic, dorindu-i dela bunul Dumnezeu multe zile senine în deplină sănătate și putere.

Sărbătoritul octogenar adânc mișcat de această manifestare, mulțumește atât I. P. S. Sale, cât și dlor consilieri pentru felicitările exprimate declarând, că și pe viitor își va face datoria unde va fi chemat.

Trecându-se la ordinea zilei, s'a luat dispozițiunile de lipsă pentru alegerea deputaților la Congresul național-bisericesc al mitropoliilor noastre și s'a soluționat mai multe chestiuni curente.

Proiectul de reformă a învățământului secular, în forma apărută în ziarele din capitală, a produs — prin aproape totală desconsiderare a studiului religioasă — cele mai vii îngrijorări în toate cercurile clerului nostru, nu mai puțin și în cercurile părinților cu copii de școală. În numărul viitor vom reveni asupra acestui proiect.

Dela Ligă. În ziua de Luni 8 Noemvrie 1926, Comitetul central executiv al Ligei Culturale va prăznui la biserica Mihai Vodă (arhivele Statului) pomenirea marelui Voievod. Imediat după sfârșirea serviciului divin se va pune peștea de temelie a palatului Ligii, pe locul de pe B-dul Șchitu Măgureanu colț cu calea Plevnei (cheul Dâmboviței) donat de primăria capitalei. Cu acest prilej dl profesor N. Iorga, președintele Comitetului central executiv al «Ligei Culturale», va ține ocazionala cuvântare. Atât la serviciul divin, cum și la punerea petrei de temelie a palatului au fost invitați să la parte președinții secțiilor Ligii din toată țara convocați în congres extraordinar. La aceste solemnități sunt invitate școlile, instituțiile culturale, cât și autoritățile civile și militare să binevoiască a trimite câte o delegațiune.

Misiune italiană în România. A. S. R. Principele Almonde de Savoia-Aosta, Duce de Spoleto — însoțit de mareșalul Badoglio, șeful Marelui Stat Major al armatei italiene și de o suită de mai mulți ofițeri, — va sosi în București Miercuri, 3 Noemvrie. Prințul va fi oaspele M. S. Regelui. Misiunea italiană e împuternicită din partea Suveranului Italiei să invite Suveranii noștri să viziteze Italia.

Înagurarea facultății teologice din Chișinău se va face în 8 Noemvrie 1926. La festivitate vor participa numeroase și distinse persoane ale culturii românești.

Tunelul dela Telu. Duminecă, în 24 l. c. s'a făcut cu mare solemnitate străpungerea tunelului de pe linia ferată în construcție Brașov—Nehiaș. Tunelul e lung de 4370 m., ear linia Brașov—Nehiaș—Buzău va avea lungime de 150 km., formând o importantă legătură între Ardeal și vechiul regat, spre lauda inginerilor români și germani.

Conferența pastorală de toamnă a preoților din desparțământul Oltaș al Asociației clerului, se convoacă pe ziua de 3 Noemvrie, în comuna Telu.

Convocare. Adunarea generală a stuparilor ardeleni, pentru a se constitui într-o societate, care se cuprindă pe toți apicultorii români din țară, se ține în Sibiu, Marți la 9 Noemvrie (după sârb. Arh. Mihail și Gavril) 1926, în sala mare a prefecturii județene. În 8 Noemvrie va fi «seara de cunoștință» la hotelul Bonfert.

Greșeli ce trebuie îndreptate. U. corespundent al ziarului nostru ne comunică următoarele: Am văzut, în comuna Sibiel (Baia) din apropierea Orăștiei, țărani români, cercetând biserica romano-catolică, unde un preot franciscan — transferat drept pedeapsă în acest satuleț, cu 8—10 familii romano-catolice — ține predici ungurești. Dintre acei români rătașiți, cei mai mulți erau greco-catolici, cari la interpelația mea, mi au răspuns că merg la biserica romano-catolică pentru că satul n'are biserica greco-catolică, — cea ortodoxă română este zidită la 50 pași din sus de cea romano-catolică; — ear cei câțiva ortodocși s'au mântuit cu scua, că «asa s'au pomenit» să meargă și la biserica papistească. Același lucru se practică de altcui și de unii locuitorii români ai orașului Orăștie. Aici se duc mai ales femeile, la preoții papistași franciscani, — ca în părțile «țării Olteu», la cei din Făgăraș, — cărora le aduc bucată și valuri de pânză — și cărora se zice că li se și măturisesc, ear slujbele lor sânt plătite bine. Este timpul să ne desbărăm de asemenea obiceiuri, și cinstindu-ne cu iubire neamul și credința, să ne ferim de cei străini de datinile și credințele noastre.

La Alba-Iulia. Pentru înlesnirea administrației județului Alba, s'a hotărât să se strămute capitala județeană dela Aiud la Alba-Iulia.

Dela desparțământul Teiuș al «Astrei» culturale. Pe această cale se aduce la cunoștință că desparțământul Teiuș al «Astrei» se va reorganiza în ziua de 8 Noemvrie a. c., (Sf. Arhangheli), când se va ține adunarea generală, la ora 14, în localul școlii primare de stat din Teiuș. Sânt invitați să participe toți cărora le zace la inimă înaintarea noastră culturală.

Mulțumiri. Oficiul parohial ortodox român Bățanii mari, protop. Sf. Gheorghe, aduce cele mai adânci mulțumiri societății U. E. G. din Mediaș pentru frumoasa sumă de 1000 lei dăruită acelei parohii, pentru edificarea casei parohiale.

Preotul Gârcea.

Tot americani... Ediții speciale din ziare dela New-York vestesc că la hotelul unde a descins Suverana României, au sosit peste 100 oferte de căsătorie, pentru Principesa Ileana, din partea tineretului miliardar.

Plângerile — nentemeiate. Un delegat special al Societății Națiunilor, dl Eric Colban, director al secției minorităților, venind în Ardeal a vizitat zilele acestea mai multe centre, ear în 27 Octomvrie a sosit în capitală. Dl Colban a declarat reprezentanților presei, că toate plângerile minorităților le a găsit nentemeiate. Dsa a consemnat toate cele conștate și le va aduce la cunoștința Societății Națiunilor.

Principe — părăsind biserica Romei. Din Budapesta se anunță: Principele Carol Egon Hohenlohe, fost înainte de război paroh romano-catolic în Sibiu, s'a lăsat înainte cu câțiva ani de preoție și s'a căsătorit în Ungaria. Acum se vestește o nouă schimbare surprinzătoare în viața lui. Prințul adevă a fost ales zilele acestea, în adunarea generală a districtului montan evangelic, de președinte al societății luterane. Căsătoria prințului Hohenlohe, cu fiica unui director școlar din Budapesta, provocase adevărată consternare nu numai în lumea romano-catolică din Ungaria, ci și în Vatican; dar toate încercările familiei de a împedea pasul prințului, care e înrudit d'aproape cu episcopul Majláth dela Alba-Iulia, au rămas fără rezultat.

Reintegrare. Dl A. C. Cuza este reintegrat profesor la facultatea juridică din Iași.

Rotația șefilor Direcția generală a C. F. R. a luat hotărârea de a face rotația șefilor din gările cu trafic mai mare. Măsura s'a luat în urma reclamațiilor comercianților, cari nu-și puteau încărca mărfurile cu lunile, în urma faptului că mulți șefi de gară nu dau vagoanele la rând. Începutul rotației s'a făcut în Bucovina, și se va întinde și în restul țării. Speculanții la — rotație!

ȘTIRI LOCALE

Parastas. Marți, în 26 Oct. a. c., ziua sf. marelui martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica patronată din Sibiu prin par. paroh Ioan B. Boiu parastas întru veșnica odihnă a fericitului fondator **D. Andronic.** După parastas, în sunetul clopotelor, s'a făcut procesiunea la mormântul marelui defunct. În veci pomenirea lui!

Dela «Astra» din Sibiu și «Asociația profesorilor secundari români», secția Sibiu. Comitetele locale publică un apel, invitând publicul să participe în număr cât mai mare la seria I de conferințe, până la Crăciun. Vor conferința, în ordinea conferențelor, dñii: Dr. Gh. Preda, J. D. Ștefănescu, D. Teodorescu, Emil Panaitescu, Dr. Sextil Pușcariu, Vasile Stoica, Gh. Bogdan Dăic, Dr. Iosif Stoichița, Dr. Gh. Bănu. **În data conferință s'a ținut Duminecă, în 31 Octomvrie,** în sala cea mare a prefecturii, la ora 5 p. m. din partea dlui **Dr. Gh. Preda,** vicepreșed. II, cu subiectul: **«Înpreșul dintr-o călătorie în Egipt, 1926».**

Teatrul Duminecă seara, în 24 l. c., o trupă aleasă a Teatrului național din capitală a dat, sub conducerea maestrului **Demetriade**, o rară reprezentație în teatrul sibian. La fața unui public numeros, în mare parte tinerime școlară, s'a jucat drama, poate cea mai reușită a lui Alecsandru, **Ovidiu**, poetul pe care împăratul August îl exilase la Tomi, pentru a rupe legătura de iubire dintre îndrăznețul poet și Iulia, nepoata împărătescă. La Tomi, între barbari, poetul se stănge de dorul Romei, tocmai când i se aduce vestea că împăratul l-a iertat. În rolul principal, artistul Demetriade a înfățișat cu mare putere toate suferințele nenorocitului Ovidiu. Buni au fost și ceilalți interpreți, în deosebi doamna Niculescu (Iulia), dna Demetriade (Corina), dñii Dumitrescu (August) și Teodorescu (Ibis).

— Joi, în 4 Noemvrie, se va reprezenta comedia lui Moliere, **Tartuffe**, în rolul titular cu distinsul artist **Ion Livescu.** Bilete se vând la Librăria Foaiă Poporului. Începutul la ora 9 seara.

Publicațiune: Se aduce la cunoștința on public, că fiecare contribuabil care încă n'a achitat impozitele pe anul 1926 și rămășița pe anii trecuți, să se prezinte în cât mai scurt timp la percepțiunea sub. II și I. pentru achitarea impozitelor, în caz contrar suntem siliți a aplica cele mai stricte măsuri de încasare și vom proceda la vânzarea prin licitație a obiectelor sechestrate. La sumele datorate și neachitate până la 1 Octomvrie 1926 se va calcula dobânda de 9%. Sibiu, 30 Octomvrie 1926.

Circumscripția II de preepere Sibiu.

Posta redacției

Pr. I. T. în J. r. Cei mulți înainte.

A apărut

În «Biblioteca Bunului Păstor» Nr. 13

Un păstor model

scrierea admirabilă a scriitorului cunoscut cetitorilor noștri **Gr. Petrov**, tradusă de **P. S. Episcopul Nicodem.** E o lectură ca și care alta mai frumoasă și mai instructivă nu putem recomanda preoților noștri. A ieșit în zilele acestea din Tipografia arhiepiscopală din Sibiu și se poate comanda de la Librăria arhiepiscopală cu prețul de Lei 70. Ar trebui să nu lipsească în casa nici unui preot.

Nr. 638/1926

(109) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Velt, protopopiatul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fașionate în coala B pentru întregirea veniilor preoțești dela stat, și anume:

1. Casă cu 3 încăperi și bucătărie și un alt intravilan cu grădină, sură și grajd, ambele în mărime de 1015 st. □.

2. Sesiune parohială veche 8 jug. 800 st. □ și din reforma agrară 11 jug. 314 st. □.

3. O vie de 340 st. □, pășune și lemne de foc, un anumit cvant.

4. Dela fiecare familie câte 2 zile de lucru (clacă) și stola obișnuită.

Concurenții să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopesc în Cetatea de baltă în termenul arătat, având a se prezenta cu știrea protopopului concernat în vre-o Duminică sau sâmbăta la biserică spre a cânta, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Cetatea de baltă, 18 Octomvrie 1926. Oficiul protopesc biserical ortodox român al tractului Târnava în înțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopop.

Nr. 1597/1926 prot.

(106) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. a III-a Măeruş, protopresbiteratul Sf. Gheorghe, se publică prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima apariție a concursului în «Telegraful Român».

Veniile împreună cu acest post, pe lângă salariul dela stat, sânt următoarele:

1. Casă parohială cu supraedificatele necesare.

2. Sesiune parohială de 32 jug. catastrale arător și fână, primite prin reforma agrară.

3. 10 stăniuni lemne de foc, de faș, din pădurea comună, având prețul să se îngrijească de tăiatul și transportul lor.

Comuna e situată în județul Brașov și are stațiune de cale ferată, pe linia Brașov—Cluj.

Reflecțanții, îndreptățiți la acest post, să-și trimită petițiile provizute cu documentele necesare în termen subsemnatului oficiu și să se prezinte și în parohie la serviciul liturgic, ca să fie cunoscuți de credincioși.

Sf. Gheorghe, la 8 Octomvrie 1926. Oficiul protopesc în înțelegere cu consiliul parohial din Măeruş.

Aurel Nistor,
adm. protopesc.

Nr. 806/1926

(105) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Volvodenii-mari, protopopiatul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fașionate în coala B, congrua dela stat, folosirea progăzei și două jugăre eclesie pământ arabil.

Concurenții au a-și înainta cererile conform normelor în vigoare, în termenul dat subsemnatului oficiu protopesc și până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta sau a celebra și cuvânta.

Făgăraș, la 8 Oct. 1926.

În înțelegere cu consiliul parohial.

Oficiul protopesc:

Nicolae Borzea,
protopop.

Ad. Nr. 735

(108) 2—3

Concurs

Venerabilul Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 6955/1926 încuviințând cererea preotului Pantelimon Năstase, parohul Perșanilor, pentru instituirea unui capelan, cum jure succesoriu, publicăm concurs, pentru întregirea acestui post, cu termen de 30 zile de la întâia publicare în «Telegraful Român».

Veniile împreună cu acest post sânt:

1. Jumătate din toate veniile parohului.

2. Jumătate din sesia parohială, circa 6 jug. fână.

3. Dotațiunea dela stat; iar până când acest post va fi recunoscut din partea statului, viitorul capelan va primi echivalentul salariului dela actualul paroh.

Concurenții să-și înainteze cererile, cu toate documentele trebuitoare, în termenul deschis, oficiului nostru, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbăta la biserică spre a cânta sau celebra și a cuvânta.

Șercaia, 6 Octomvrie 1926.

Oficiul protopesc ort. rom. Olul.

Vasile Stoleanea,
protopop.

Nr. 353/1926

(197) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. a III-a Colibi, protopopiatul Sebeșului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Veniile sânt cele fașionate în coala B pentru întregirea dela stat. Sesia parohială de 20 jug. arător și fână, câte o ferdă de cucuruz și o zi de lucru dela enoriași.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopesc și până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta și cuvânta.

Sebeș, 12 Octomvrie 1926.

În înțelegere cu consiliul parohial.

Oficiul protopesc:

Sergiu Medeanu,
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare:

Legea și statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române

Prețul: Lei 15—, plus spese de poștă Lei 5—

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare:

Din viețile Sfinților

de **Episcopul Nicodem**

Prețul: Lei 4— plus porto postal Lei 2—.

Crășma trează

(un program de luptă contra beției)

de **Episcopul Nicodem**

Prețul: Lei 4— plus porto postal Lei 2—.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană**

Călăuza Agricolă

cuprinzând date și îndrumări din economia câmpului, pomărit și vierit, legumărit și florărit, în trei tomuri, de

Dimitrie Comșa

Tomul I Economia câmpului . . . Lei 90

Tomul II Pomăritul și vieritul . . . „ 50

Tomul III Legumăritul și florăritul . . . „ 60

Se expindează nume contra Ramburs

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minerva, Căminul Semănătorului, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de nitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală, Lumea copiilor Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimii, Biblioteca Energia, Cunoștințe folositoare, Seria A, B, C, D. Biblioteca Agricolă și Biblioteca «Semănătorul», Biblioteca creștinului ortodox.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1927

Cuprinde bogată materie, cu multe chipuri

Conținutul acestui Calendar este următorul: Izvorul Înțelepciunii. Însemnări din 1926. Poveste arabă. Întru slăvirea țării, de M. Sa Regina. Iertare (versuri). † V. Stroescu. Zici una, faci alta. Icoane din țara sfântă. Fel de fel: 1. Din gândirile Reginei. — 2. Cu apă din Iordan. — 3. Mărturisire. — 4. Păstorul Înțelept. — 5. Slujbele religioase. — 6. Puterea vinului. — 7. Relele banului. — 8. Doi păstori. — 9. Cântarea copiilor. — 10. Sfaturi bune. — Biserica, măicuța (versuri). Muntele Athos. Moaștele sf. Dumitru. — Colindă oștească. Corabia lui Noe. Nouă religie în India. Se închină la idoli. După sfatul diavolului. Puterea jertfei. Cântec de stea. Eparhile bis. ortodoxe. Glume. — Târguri. Anunțuri diferite.

Chipuri: Mihai, Principe moștenitor. Principele Nicolae. Mitropolitul Nicolae al Ardealului. Mitropolitul Vasile dela Ierusalim. În apele Bosforului. Biserica Sf. Sofia. Golgota. Sf. Mormânt. Peatra Ungerii. Izvorul Sf. Fecioare. Muntele Moria. Moscheia lui Omar. Vila Mitropolitană. Iconostasul catedralei, Sibiu. Strada mitropoliei. Nunta din Căna Galileii. —

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologie, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; însemnarea târgurilor, întocmite după luni, ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu **Șematismul** bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catihet și învățători, — și altă ediție **fără Șematism**.

Prețul: Ediția cu Șematism **50 Lei**, — fără Șematism **20 Lei**.

Plus porto postal **Lei 10**, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat